

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ КОЛЕДЖ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Фінансова діяльність суб'єктів господарювання**

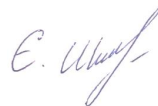
Освітня програма _ Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціальність _ 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”

Галузь знань 07 “Управління та адміністрування”

Затверджено на засіданні кафедри фінансів,
банківської справи і страхування
Протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.

Зав. кафедри

Шекета Є.Ю.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація			
Назва дисципліни	Фінансова діяльність суб'єктів господарювання		
Викладач (-і)	к.е.н., викл. Мацьків В.В.		
Контактний телефон викладача	+38(063)4129818		
Е-mail викладача	Gy40k1986@gmail.com		
Формат дисципліни	Очний		
Обсяг дисципліни	5 кредитів ECTS		
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifagrarncol.at.ua/index/bibliotechnij_fond/0-69		
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій		
2. Анотація до курсу			
Навчальна дисципліна «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва» комплексно розкриває актуальні питання, пов'язані з організацією фінансової діяльності суб'єктів господарювання, фінансуванням, управлінням грошовими потоками, дивідендною політикою, фінансовими аспектами реорганізації підприємств, фінансовими інвестиціями, оцінкою вартості підприємств, фінансовим контролінгом та бюджетуванням.			
3. Мета та цілі курсу			
Метою викладання навчальної дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» є вивчення теоретичних знань про розробку та впровадження суб'єктами господарювання методів комплексного управління капіталом, фінансового планування за традиційними технологіями та технологією бюджетування, аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища, що формує економічну стратегію підприємств різних форм власності та організаційно – правових форм.			
4. Результати навчання (компетентності)			
здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим; здатність дискутувати, аргументовано обстоювати свої думки та переконання, правильно оцінювати, вибирати та аналізувати інформацію з різних джерел, робити правильні та обґрунтовані висновки; здатність приймати обґрунтовані рішення; володіти практичними навичками використання можливих форм фінансування підприємств; користуватися у своїй трудовій діяльності методами та прийомами фінансового контролінгу; орієнтуватися в сукупності фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості внутрішнього валового продукту і національного доходу на макро- і макрорівнях; розуміти фінансово-кредитний механізм й систему грошового обігу; здатність до діагностики стану фінансів суб'єктів господарювання; володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансів суб'єктів господарювання.			
5. Організація навчання курсу			
Обсяг курсу 150 год.			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		32 год.	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		32 год.	
самостійна робота		86 год.	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
8	072«Фінанси, банківська справа	4	вибіркового

	та страхування»				
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Економічний зміст та організація фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Капітал підприємства та його економічна сутність. Зміст та основні завдання фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Фінансова, операційна та інвестиційна діяльність підприємства. Фінансова діяльність у системі функціональних завдань фінансового менеджменту підприємства. Організація фінансової діяльності підприємств. Класифікація форм фінансування. Критерії прийняття рішень у сфері фінансування. Теоретичні джерела фінансової діяльності підприємств.	Лекція, семінарське заняття	[1,2]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Особливості фінансової діяльності суб'єктів господарювання різних організаційно-правових форм. Класифікація суб'єктів господарювання за правом власності та організаційно-правовою формою ведення бізнесу. Критерії прийняття рішення про вибір правової форми організації бізнесу. Об'єднання підприємств. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання без створення юридичної особи. Особливості фінансової діяльності: приватних підприємств (ПП); товариств з обмеженою відповідальністю (ТОВ); акціонерних товариств (АТ); командитних, повних товариств; підприємств з іноземними інвестиціями. Специфіка фінансової діяльності кооперативів. Фінансова діяльність державних та казенних підприємств. Фінансування спільної діяльності підприємств на основі договорів кооперації. Договори кооперації з	Лекція, семінарське заняття	[3,4]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

нерезидентами.					
Тема 3. Формування власного капіталу підприємств. Власний капітал підприємства, його функції та складові. Статутний капітал, його економічний зміст і порядок формування. Додатковий капітал підприємства і джерела його поповнення. Резервний капітал підприємства, його види та джерела формування. Нерозподілений прибуток як елемент власного капіталу підприємства. Вартість залучення власного капіталу. Порядок розрахунку емісійного доходу, ажю та дизажію. Зменшення статутного капіталу підприємства: основні цілі, методи і порядок проведення.	Лекція, семінарське заняття	[4,5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Внутрішні джерела фінансування підприємств. Внутрішні джерела фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємств. Порівняльна характеристика внутрішніх і зовнішніх джерел формування власного капіталу підприємства. Самофінансування та його роль у формуванні фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. Форми самофінансування. Поняття тезаврації прибутку підприємства. Нерозподілений прибуток та його економічний зміст. Вплив оподаткування на розподіл і використання прибутку підприємства. Амортизаційні відрахування та забезпечення подальших витрат і платежів як внутрішніх джерел фінансування підприємств. Cash-flow (чистий грошовий потік) як індикатор фінансування підприємств за рахунок внутрішніх джерел. Методи розрахунку Cash-flow. Звіт про рух грошових коштів.	Лекція, семінарське заняття	[4,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Дивідендна політика підприємств. Зміст, значення та основні завдання дивідендної політики. Фактори дивідендної	Лекція, семінарське заняття	[5,7]	Опрацювати лекційний матеріал,	5 балів	До наступного заняття за розкладом

політики. Взаємозв'язок дивідендної політики і самофінансування підприємства. Порядок нарахування дивідендів. Джерела та форми виплати дивідендів. Методи нарахування дивідендів. Подрібнення акцій та викуп акціонерним товариством акцій власної емісії як інструменти дивідендної політики. Оподаткування дивідендів. Оподаткування розподіленого та нерозподіленого прибутку як фактор дивідендної політики.			підготуватися до семінарського заняття		
Тема 6. Фінансування підприємств за рахунок позичкового капіталу. Позичковий капітал підприємства, його ознаки та складові. Фінансові кредити. Довгострокові та короткострокові банківські кредити. Кредити в іноземній валюті від резидентів і нерезидентів. Практична робота із залучення банківських кредитів. Умови та порядок одержання суб'єктами господарювання банківських кредитів. Кредитоспроможність підприємства. Застава як спосіб кредитного забезпечення. Гарантії та поручительства. Облігації підприємств Види облігацій та їх параметри. Порядок емісії облігацій. Погашення облігацій підприємств. Комерційні кредити: значення та різновиди. Оцінка вартості капіталу, залученого на основі комерційного кредитування. Факторинг як специфічний кредитний субститут.	Лекція, семінарське заняття	[6,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, пройти тестування до попередніх тем	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Фінансове інвестування на підприємстві. Сутність та види фінансових інвестицій підприємств. Цілі та об'єкти фінансового інвестування. Довгострокові фінансові інвестиції. Поточні фінансові вкладення. Фінансові інвестиції в асоційовані, дочірні та спільні	Лекція, семінарське заняття	[7,8]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом

підприємства. Вкладення в боргові фінансові інструменти. Оцінка доцільності фінансових інвестицій. Оцінка доцільності вкладень у корпоративні права. Методи оцінки фінансових інвестицій при відображенні їх у фінансовій звітності. Оцінка фінансових інвестицій в асоційовані та дочірні підприємства за методом участі в капіталі.					
Тема 8. Фінансова діяльність на етапі реорганізації підприємства. Реорганізація як специфічний напрям фінансової діяльності підприємств. Мета та завдання реорганізації підприємств. Види реорганізації підприємств: загальна характеристика. Загальні передумови реорганізації суб'єктів господарювання: нормативно-правові та фінансово-економічні. Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємства: злиття, поглинання, приєднання. Фінансовий механізм укрупнення підприємства. Реорганізація, спрямована на розукрупнення підприємств: поділ виділення. Фінансовий механізм розукрупнення підприємств. Перетворення як особлива форма реорганізації. Роль перетворення в оптимізації фінансування підприємства. Зміст і порядок складання реорганізаційної угоди.	Лекція, семінарське заняття	[6,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Оцінювання вартості (капіталу) підприємства. Економічна сутність, види та форми вартості підприємства. Обмінна вартість підприємства. Бізнесова вартість підприємства. Оцінювання вартості діючого підприємства. Підходи та методи оцінки вартості підприємства. Управління розрахунково-компонентною вартістю бізнесу. Методи оцінки вартості бізнесу суб'єктів підприємства. Затратний і ринковий (порівняльний)	Лекція, семінарське заняття	[3,4]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

способи оцінки капіталу. Оцінка вартості бізнесу суб'єкта підприємництва. Метод дисконтування грошових потоків підприємства. Метод капіталізації доходів. Розвиток вартісно-орієнтованого фінансового менеджменту.					
Тема 10. Фінансова діяльність підприємства у сфері зовнішньоекономічних відносин. Компетенції фінансових служб у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Види зовнішньоекономічних операцій. Основні завдання фінансиста в процесі здійснення підприємством зовнішньоекономічних операцій. Фінансові ризики в сфері ЗЕД та способи їх уникнення. Поняття та сутність зовнішньоекономічного контракту. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	Лекція, семінарське заняття	[5,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, пройти тестування до попередніх тем	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 11. Фінансовий контролінг на підприємстві. Сутність, необхідність та основні завдання фінансового контролінгу. Зміст та функції фінансового контролінгу. Стратегічний та оперативний фінансовий контролінг. Монетарні та немонетарні фінансові цілі. Координація як центральна функція контролінгу. Внутрішній аудит, консалтинг та методологічне забезпечення в системі функцій контролінгу. Система раннього попередження та реагування: основні завдання та порядок організації. Дискримінантний аналіз: однофакторний і багатофакторний. Методи контролінгу. Вартісний аналіз. Портфельний аналіз та сфера його застосування. Бенчмаркінг та його зміст. АВС-аналіз і порядок його використання. Аналіз сильних і слабких місць. Аналіз точки беззбитковості. Методи фінансового прогнозування.	Лекція, семінарське заняття	[6,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Тема 12. Бюджетування в системі фінансового планування на підприємстві. Бюджетування як функція фінансового планування. Загальна схема бюджетування. Принципи бюджетування. Система бюджетів на підприємстві. Способи бюджетування. Нуль-базис бюджетування. Традиційне бюджетування. Визначення потреби підприємства в капіталі. Зміст і види потреби в капіталі. Потреба в капіталі для фінансування основних засобів та нематеріальних активів. Потреба в капіталі для фінансування оборотних активів. Правила фінансування підприємств. Золоте правило фінансування. Золоте правило балансу. Правила збереження ліквідності. Правило вертикальної структури капіталу. Оптимізація структури капіталу та ефект фінансового лівериджу. Планування прибутків і збитків. Планування ліквідності. Прогноз руху грошових коштів (Cash-flow). Планування показників балансу. Бюджетний контроль та аналіз відхилень.	Лекція, семінарське заняття	[7,8]	Підготовка до контрольної роботи	5 балів	До підсумкового заняття
---	-----------------------------	-------	----------------------------------	---------	-------------------------

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	100 балів за семестр – як середньо арифметичне 100 балів протягом семестру та 100 балів за екзамен “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає
-----------------------------------	---

	окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Семінарські заняття	Семінарське, практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою семінарські, практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за семінарське, практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	– оцінка за поточне тестування (10 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (60 балів); – оцінка за контрольну роботу (20 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів).
7. Політика курсу	
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога	

застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

8. Рекомендована література

1. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємства: Підручник. - 2-ге вид., перероб. і доп. / О.М. Бандурка, М.Я. Коробов, П.І. Орлов, К.Я. Петрова. - Київ : Либідь, 2003. - 384 с.

2. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

3. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання [Текст] : навч. посібник / О.О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2003. – 554 с.

4. Фінанси підприємств: підручник [Текст] / Кер. авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 571 с.

5. Фінансова діяльність підприємства [Текст] : підручник / О.М. Бандурка [та ін.]. – Київ : Либідь, 1998. – 312 с.

6. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навчальний посібник / Г.І. Філіна. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 320 с.

7. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч.-метод. по-сіб. для самост. вивч. дисц. / [О.О. Терещенко, Я.І. Невмержицький, А.П. Куліш та ін.]; за заг. ред. О.О. Терещенка. – К.: КНЕУ, 2006. – 312 с.

8. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: підручник / Л.О. Омелянович [та ін.]; за ред. Л.О. Омеляновича. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Знання, 2011. – 231 с.

9. Фінансовий менеджмент : [підручник] / А.М. Поддєрьогін [та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – К. : КНЕУ, 2005. -535 с.

10. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.